

Tema 4. Cues amb prioritat

Estructures de Dades i Algorismes

FIB

Antoni Lozano

(amb edicions d'altres professors)

Q1 2023–2024

Versió de 18 d'octubre de 2023

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat

- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*

- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions

- El problema de selecció

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat

- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*

- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions

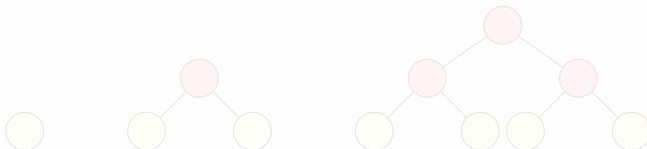
- El problema de selecció

Arbres binaris perfectes

Definicions

- El **nivell** d'un node en un arbre és la distància de l'arrel al node.
- Un **arbre binari** és **perfecte** si totes les fulles són al mateix nivell (per tant, tots els nodes interns tenen dos fills).

Exemples

Qüestió

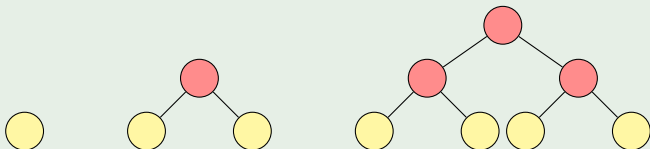
És possible que tots els nodes interns d'un arbre binari tinguin dos fills però no totes les seves fulles siguin al mateix nivell? I que totes les fulles siguin al mateix nivell però no tots els nodes interns tinguin dos fills?

Arbres binaris perfectes

Definicions

- El **nivell** d'un node en un arbre és la distància de l'arrel al node.
- Un **arbre binari** és **perfecte** si totes les fulles són al mateix nivell (per tant, tots els nodes interns tenen dos fills).

Exemples

Qüestió

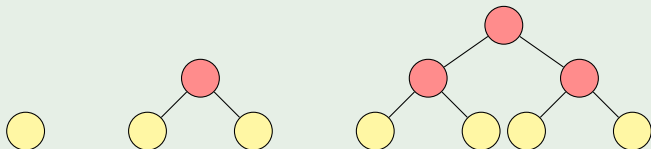
És possible que tots els nodes interns d'un arbre binari tinguin dos fills però no totes les seves fulles siguin al mateix nivell? I que totes les fulles siguin al mateix nivell però no tots els nodes interns tinguin dos fills?

Arbres binaris perfectes

Definicions

- El **nivell** d'un node en un arbre és la distància de l'arrel al node.
- Un **arbre binari** és **perfecte** si totes les fulles són al mateix nivell (per tant, tots els nodes interns tenen dos fills).

Exemples

Qüestió

És possible que tots els nodes interns d'un arbre binari tinguin dos fills però no totes les seves fulles siguin al mateix nivell? I que totes les fulles siguin al mateix nivell però no tots els nodes interns tinguin dos fills?

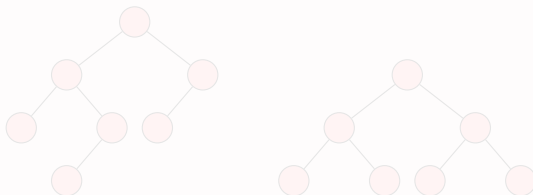
Arbres binaris perfectes

Definicions

- L' **alçària** d'un node és la distància màxima del node a una fulla.
- L' **alçària** d'un arbre és l'alçària de l'arrel (o el nivell màxim dels nodes).

Exercici

Indiqueu les alçàries i els nivells de tots els nodes dels arbres següents i digueu quines són les alçàries dels arbres.

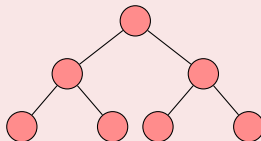
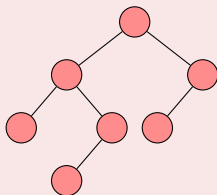

Definicions

- L' **alçària** d'un node és la distància màxima del node a una fulla.
- L' **alçària** d'un arbre és l'alçària de l'arrel (o el nivell màxim dels nodes).

Exercici

Indiqueu les alçàries i els nivells de tots els nodes dels arbres següents i digueu quines són les alçàries dels arbres.

Proposició

Un arbre binari perfecte d'alçària h té $2^{h+1} - 1$ nodes.

Demostració

Fem inducció en l'alçària. Sigui T un arbre binari perfecte d'alçària h .

- **Base d'inducció:** $h = 0$.

L'arbre té un sol node, i $1 = 2^{0+1} - 1$.

- **Pas d'inducció:** $h > 0$.

Els subarbres esquerre i dret tenen alçària $h - 1$ i, per hipòtesi d'inducció, cadascun té $2^h - 1$ nodes. El nombre de nodes de T és la suma d'aquests nodes més un (l'arrel):

$$\text{nodes de } T = 2(2^h - 1) + 1 = 2^{h+1} - 2 + 1 = 2^{h+1} - 1.$$

Arbres binaris perfectes

Proposició

Un arbre binari perfecte d'alçària h té $2^{h+1} - 1$ nodes.

Demostració

Fem inducció en l'alçària. Sigui T un arbre binari perfecte d'alçària h .

- **Base d'inducció:** $h = 0$.

L'arbre té un sol node, i $1 = 2^{0+1} - 1$.

- **Pas d'inducció:** $h > 0$.

Els subarbres esquerre i dret tenen alçària $h - 1$ i, per hipòtesi d'inducció, cadascun té $2^h - 1$ nodes. El nombre de nodes de T és la suma d'aquests nodes més un (l'arrel):

$$\text{nodes de } T = 2(2^h - 1) + 1 = 2^{h+1} - 2 + 1 = 2^{h+1} - 1.$$

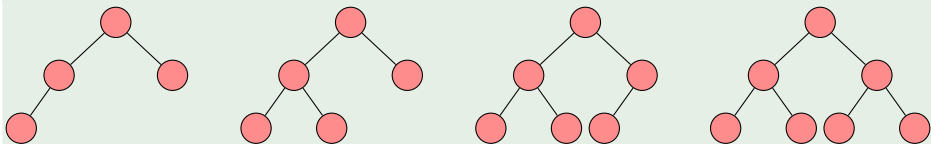
Arbres binaris complets

Definició

Un **arbre binari** d'alçada h és **complet** si

- 1 hi ha tots els nodes possibles amb nivells $0 \dots h - 1$
- 2 tots els nodes de nivell h són el màxim a l'esquerra

Exemple: arbres binaris complets d'alçada 2

Proposició

Un arbre binari complet d'alçària h té entre 2^h i $2^{h+1} - 1$ nodes.

Demostració

Sigui T un arbre binari complet d'alçària h :

- El **mínim** nombre de nodes de T es produeix quan té un sol node a nivell h . Com que fins a nivell $h - 1$, T té $2^h - 1$ nodes, sumant l'únic node a nivell h , s'obtenen 2^h nodes.
- El **màxim** nombre de nodes de T correspon a un arbre perfecte d'alçària h , que té $2^{h+1} - 1$ nodes.

Proposició

Un arbre binari complet d'alçària h té entre 2^h i $2^{h+1} - 1$ nodes.

Demostració

Sigui T un arbre binari complet d'alçària h :

- El **mínim** nombre de nodes de T es produeix quan té un sol node a nivell h . Com que fins a nivell $h - 1$, T té $2^h - 1$ nodes, sumant l'únic node a nivell h , s'obtenen 2^h nodes.
- El **màxim** nombre de nodes de T correspon a un arbre perfecte d'alçària h , que té $2^{h+1} - 1$ nodes.

Arbres binaris complets

Corol·lari

L'alçària d'un arbre binari complet de n nodes és $\lfloor \log n \rfloor \in \Theta(\log n)$.

Demostració

Per la proposició anterior, un arbre binari complet d'alçària h i n nodes compleix:

$$2^h \leq n < 2^{h+1}.$$

Si prenem logaritmes en base 2, tenim

$$h \leq \log n < h + 1.$$

I prenent la part baixa del logaritme,

$$h = \lfloor \log n \rfloor.$$

Per tant, $h \in \Theta(\log n)$.

Corol·lari

L'alçària d'un arbre binari complet de n nodes és $\lfloor \log n \rfloor \in \Theta(\log n)$.

Demostració

Per la proposició anterior, un arbre binari complet d'alçària h i n nodes compleix:

$$2^h \leq n < 2^{h+1}.$$

Si prenem logaritmes en base 2, tenim

$$h \leq \log n < h + 1.$$

I prenent la part baixa del logaritme,

$$h = \lfloor \log n \rfloor.$$

Per tant, $h \in \Theta(\log n)$.

Tema 4. Cues amb prioritat

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat

- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*

- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions

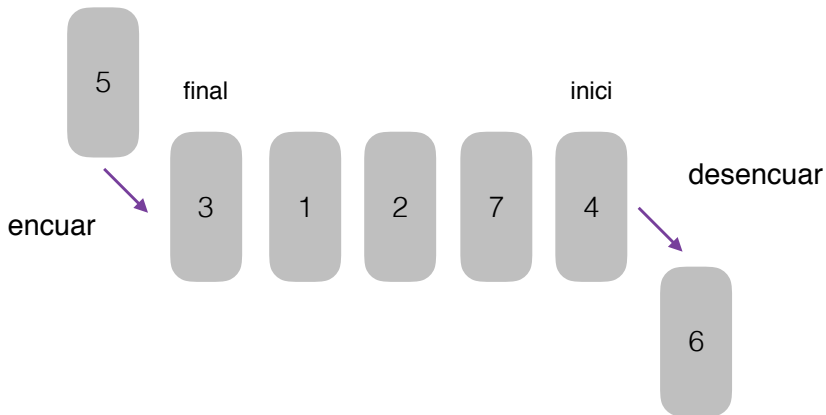
- El problema de selecció

Moltes aplicacions requereixen processar les entrades seguint un ordre parcial donat per certes **prioritats**.

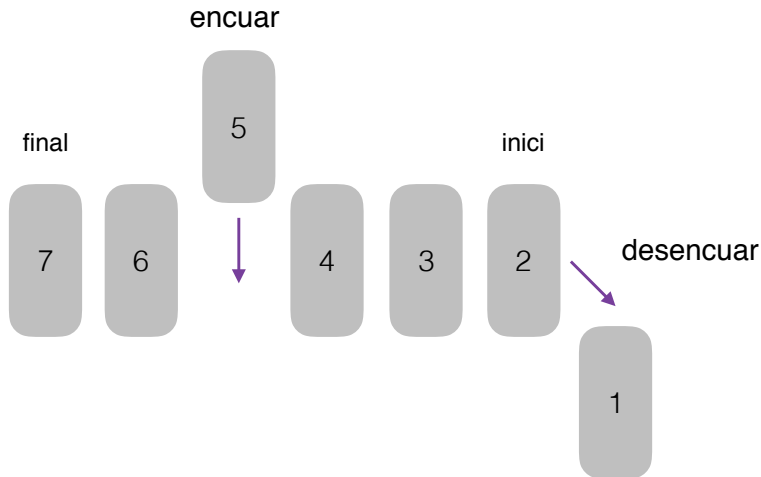
- **Programació de tasques**: s'executen abans les més curtes o importants
- **Sistemes de simulació**: se simulen esdeveniments en ordre cronològic
- **Algorismes voraçs**: en cada moment es prova la millor opció disponible

Les **cues amb prioritat** són una eina bàsica en el disseny d'algorismes.

Cua

Cua amb prioritat

Definició

Una **cua amb prioritat** és una estructura de dades que disposa de dues operacions bàsiques:

- **afegir**: inserir un element (clau més informació)
- **treure_min** (**treure_max**): esborrar i retornar l'element amb la clau més petita (més gran)

Cues amb prioritat de l'STL

Descripció

- La implementació fa servir *heaps*
- Per defecte, *max-heaps* (clau més alta disponible amb cost $\Theta(1)$)
- Mètodes: `push`, `pop`, `top`, `empty`, `size`

Exemple: *max-heap*

```
#include <queue>
int main() {
    priority_queue<int> Q;
    Q.push(5);
    Q.push(3);
    cout << Q.top();
    Q.pop();
}
```

S'obté 5 al canal de sortida.

Cues amb prioritat de l'STL

Descripció

- La implementació fa servir *heaps*
- Per defecte, *max-heaps* (clau més alta disponible amb cost $\Theta(1)$)
- Mètodes: `push`, `pop`, `top`, `empty`, `size`

Exemple: *min-heap*

```
#include <queue>
int main() {
    priority_queue<int, vector<int>, greater<int> > Q;
    Q.push(5);
    Q.push(3);
    cout << Q.top();
    Q.pop();
}
```

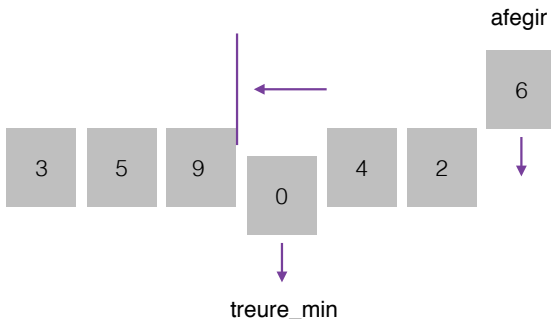
S'obté 3 al canal de sortida.

Implementacions senzilles

implementacions	afegir	treure_min
vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
<i>heaps</i>	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

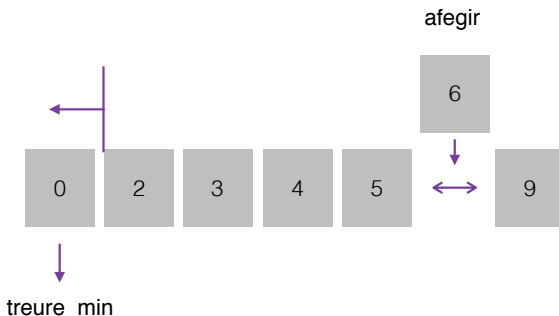
Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
▷	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	<i>heaps</i>	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

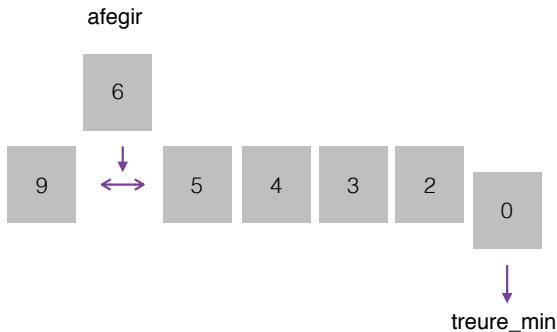
Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
▷	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	<i>heaps</i>	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

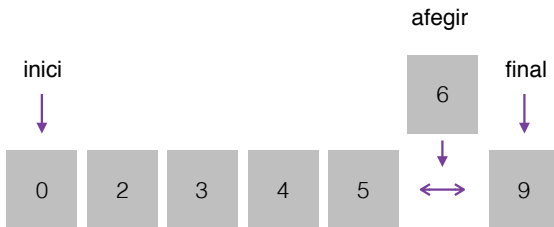
Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
▷	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	<i>heaps</i>	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

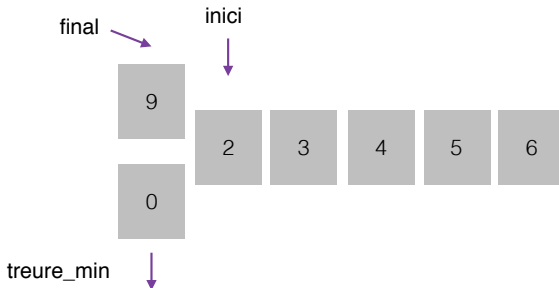
Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
▷	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	<i>heaps</i>	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

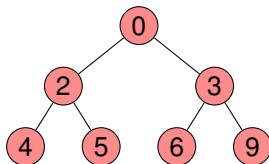
Implementacions senzilles

	implementacions	afegir	treure_min
	vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
	vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
▷	vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
	<i>heaps</i>	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

Implementacions senzilles

implementacions	afegir	treure_min
vector desordenat	$\Theta(1)$	$\Theta(n)$
vector ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(n)$
vector ordenat (decreixent)	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
vector circular ordenat	$\Theta(n)$	$\Theta(1)$
▷ <i>heaps</i>	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

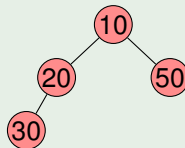
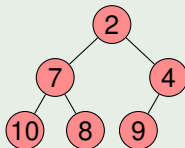

Definició

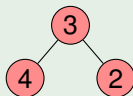
Un *min-heap* és un arbre binari complet on la clau d'un node és sempre més petita que les claus dels seus fills.

Exemples

Són *min-heaps*:

No són *min-heaps*:

Qüestió

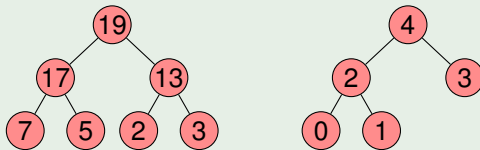
On seria la clau més gran en un *min-heap*? Per què?

Definició

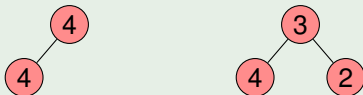
Un *max-heap* és un arbre binari complet on la clau d'un node és sempre més gran que les claus dels seus fills.

Exemples

Són *max-heaps*:

No són *max-heaps*:

Qüestió

Contenen necessàriament les fulles d'un *max-heap* les claus més petites de tot l'arbre? Per què o per què no?

Terminologia

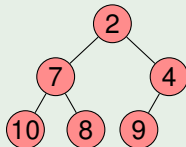
- Quan parlem de *heaps* sense especificar res més, ens referirem als *min-heaps*
- En català, dels *heaps* se'n diu *munts* o *monticles*

Heaps

Els *heaps* es representen de manera compacta mitjançant vectors.

Representació d'un *heap* mitjançant vectors

El *heap*

es representa amb el vector

No calen apuntadors perquè per a un node en posició i :

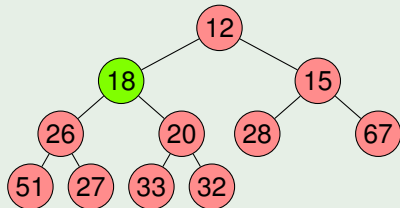
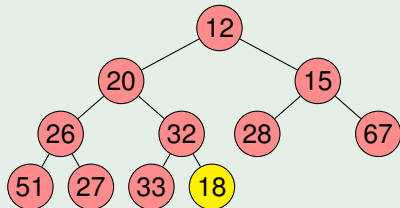
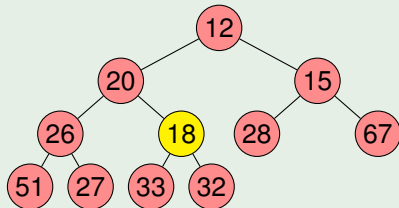
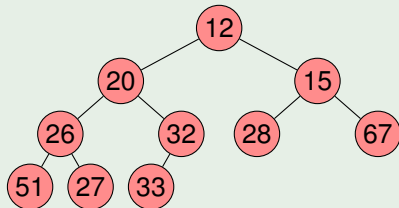
- el **pare** és a la posició $\lfloor i/2 \rfloor$
- el **fill esquerre** és a la posició $2i$
- el **fill dret** és a la posició $2i + 1$

Operacions bàsiques

Operació **afegir**

S'afegeix l'element en la **següent posició lliure** del vector i **es fa ascendir** fins la posició en què es torna a complir la propietat del *heap*.

Exemple: afegir la clau 18

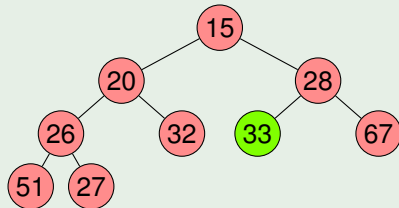
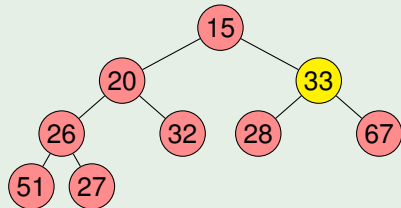
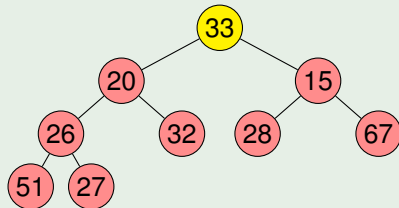
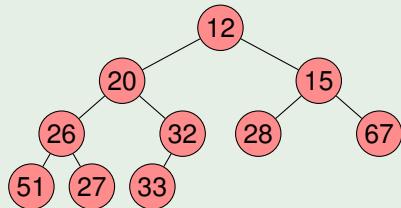

Operacions bàsiques

Operació treure-min

L'element en l'última posició del vector es trasllada a la primera i es fa descendir fins que troba la seva posició. Es retorna l'antiga arrel.

Exemple: esborrar el mínim

Costos de les operacions en *heaps*

operacions	cas pitjor	cas mitjà
afegir	$\Theta(\log n)$	$\Theta(1)$
treure_min	$\Theta(\log n)$	$\Theta(\log n)$

Anàlisi del cas pitjor

Donat un *heap* amb n nodes, el cost de `afegir` i `treure_min` és proporcional al nombre d'intercanvis, que està fitat per l'alçària: $\Theta(\log n)$.

Idea de l'anàlisi del cas mitjà (`afegir`)

Donat un *heap* amb n nodes i distribució uniforme de claus, una nova clau inserida en l'última posició té:

- probabilitat $1/2$ de ser més petita que el pare
- probabilitat $1/2$ de ser més petita que l'avi si és més petita que el pare (en total, $1/4$), i així successivament

Llavors, el nombre esperat d'intercanvis és

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \dots = 1$$

i, per tant, la inserció té un cost $\Theta(1)$ en mitjana.

Anàlisi del cas pitjor

Donat un *heap* amb n nodes, el cost de `afegir` i `treure_min` és proporcional al nombre d'intercanvis, que està fitat per l'alçària: $\Theta(\log n)$.

Idea de l'anàlisi del cas mitjà (`afegir`)

Donat un *heap* amb n nodes i distribució uniforme de claus, una nova clau inserida en l'última posició té:

- probabilitat $1/2$ de ser més petita que el pare
- probabilitat $1/2$ de ser més petita que l'avi si és més petita que el pare (en total, $1/4$), i així successivament

Llavors, el nombre esperat d'intercanvis és

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \dots = 1$$

i, per tant, la inserció té un cost $\Theta(1)$ en mitjana.

Anàlisi del cas pitjor

Donat un *heap* amb n nodes, el cost de `afegir` i `treure_min` és proporcional al nombre d'intercanvis, que està fitat per l'alçària: $\Theta(\log n)$.

Idea de l'anàlisi del cas mitjà (`afegir`)

Donat un *heap* amb n nodes i distribució uniforme de claus, una nova clau inserida en l'última posició té:

- probabilitat $1/2$ de ser més petita que el pare
- probabilitat $1/2$ de ser més petita que l'avi si és més petita que el pare (en total, $1/4$), i així successivament

LLavors, el nombre esperat d'intercanvis és

$$\frac{1}{2} + \frac{1}{4} + \frac{1}{8} + \frac{1}{16} + \dots = 1$$

i, per tant, la inserció té un cost $\Theta(1)$ en mitjana.

Definició de la classe CuaPrio

El *heap* es forma en la taula `t`. La posició 0 no s'utilitza.

```
template <typename Elem>
class CuaPrio {

private:
    vector<Elem> t;
```

Implementació recursiva: funcions públiques

Constructura

Crea una cua amb prioritat buida. Cost: $\Theta(1)$.

```
CuaPrio () {  
    t.push_back( Elem() );  
}
```

Consultar la talla

Retorna la talla de la cua amb prioritat. Cost: $\Theta(1)$.

```
int talla () {  
    return t.size()-1;  
}
```

Implementació recursiva: funcions públiques

Consultar si és buida

Indica si la cua amb prioritats és buida. Cost: $\Theta(1)$.

```
bool buida () {  
    return t.talla() == 0;  
}
```

Retornar element mínim

Retorna un element amb prioritats mínima. Cost: $\Theta(1)$.

```
Elem minim () {  
    if (buida()) throw "CuaPrio_buida";  
    return t[1];  
}
```

afegir

Afegeix un nou element. Cost: $\Theta(\log n)$.

```
void afegir (Elem& x) {  
    t.push_back(x);  
    surar(talla());  
}
```

treure_min

Treu i retorna l'element mínim. Cost: $\Theta(\log n)$.

```
Elem treure_min () {  
    if (buida()) throw "CuaPrio_buida";  
    Elem x = t[1];  
    t[1] = t.back();  
    t.pop_back();  
    enfonsar(1);  
    return x;  
}
```

surar

Fer ascendir un element fins que ocupi una posició compatible amb la condició d'ordenació del *heap*. Cost: $\Theta(\log n)$.

```
void surar (int i) {  
    if (i != 1 and t[i/2] > t[i]) {  
        swap(t[i],t[i/2]);  
        surar(i/2);  
    }  
}
```

enfonsar

Fer descendir un element fins que ocupi una posició compatible amb la condició d'ordenació del *heap*. Cost: $\Theta(\log n)$.

```
void enfonsar (int i) {  
    int n = talla();  
    int c = 2*i;  
    if (c <= n) {  
        if (c+1 <= n and t[c+1] < t[c]) c++;  
        if (t[i] > t[c]) {  
            swap(t[i],t[c]);  
            enfonsar(c);  
        }  
    }  
}
```


Implementació iterativa

Les operacions que canvien són **afegir** i **treure_min**, on les antigues **surar** i **enfonsar** estan optimitzades.

Els costos asimptòtics no canvien: $\Theta(\log n)$.

afegir

```
void afegir (Elem& x) {  
    t.push_back(x);  
    int i = talla();  
    while (i != 1 and t[i/2] > x) {  
        t[i] = t[i/2];  
        i = i/2;  
    }  
    t[i] = x;  
}
```

treure_min

```
Elem treure_min () {  
    if (buida()) throw "CuaDePrio_buida";  
    int n = talla();  
    Elem e = t[1], x = t[n];  
    t.pop_back(); --n;  
    int i = 1; c = 2*i;  
    while (c <= n) {  
        if (c+1 <= n and t[c+1] < t[c]) ++c;  
        if (x <= t[c]) break;  
        t[i] = t[c];  
        i = c;  
        c = 2*i;  
    }  
    t[i] = x;  
    return e;  
}
```

Tema 4. Cues amb prioritat

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat

- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*

- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions

- El problema de selecció

Heapsort és un algorisme d'ordenació basat en les cues amb prioritat.

Donat un vector de n elements,

- 1 afegeix els n elements a un *heap*: $\Theta(n \log n)$
- 2 fa n operacions **treure_min** per construir un vector ordenat: $\Theta(n \log n)$

El temps total és $\Theta(n \log n)$, el mínim asimptòtic per a un algorisme d'ordenació.

Heapsort va ser inventat per J.W.J. Williams l'any 1964.

Heapsort

Amb vectors separats per al *heap* i l'entrada/sortida.

Temps: $\Theta(n \log n)$.

Espai: $\approx 2n$.

```
template <typename elem>
void heapsort (vector<elem>& v) {
    n = v.size();
    CuaPrio<elem> h;
    for (int i = 0; i < n; ++i)
        h.afegir(v[i]);
    for (int i = 0; i < n; ++i)
        v[i] = h.treure_min();
}
```

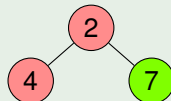
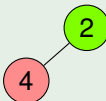
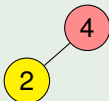
Exemple

Suposem que partim del vector:

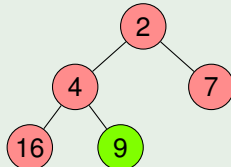
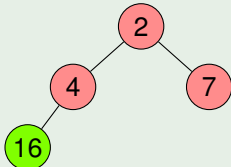
4	2	7	16	9	3	1	5
---	---	---	----	---	---	---	---

i afegim els elements a un *heap*, un per un.

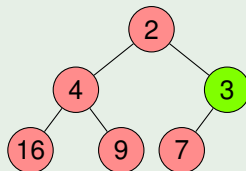
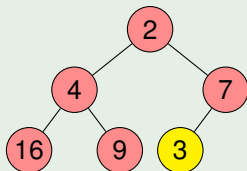
+4, +2, +7:

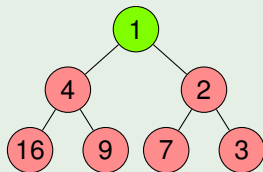
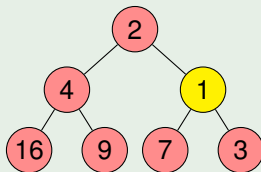
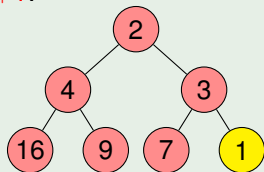
+16, +9:

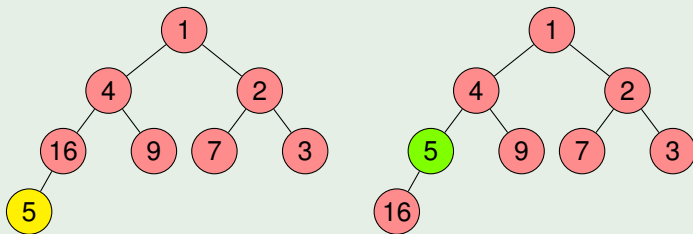
+3:

+1:

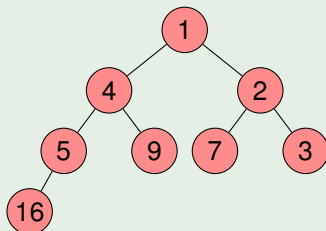
+5:

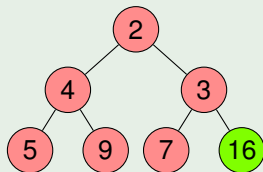
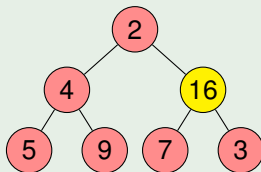
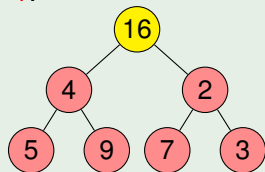
El *heap* resultant s'emmagatzema en el vector:

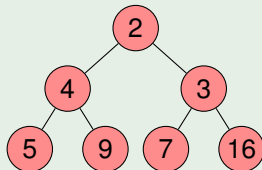
1	4	2	5	9	7	3	16
1	2	3	4	5	6	7	8

Ara traspassem els elements en ordre al vector original.

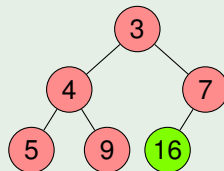
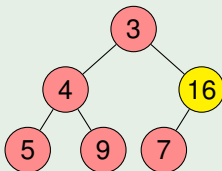
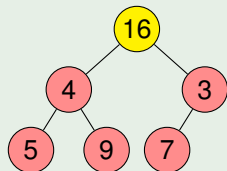

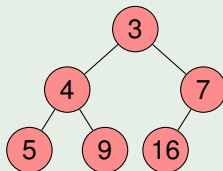
-1:

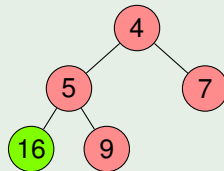
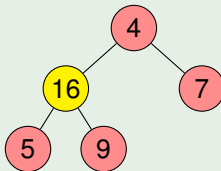
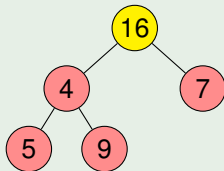

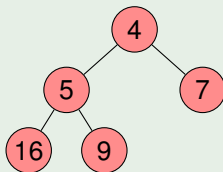
-2:

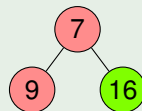
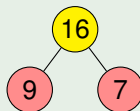
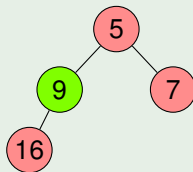
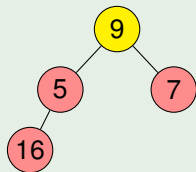

−3:

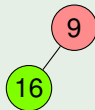
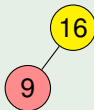

-4, -5:

-7, -9, -16:

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

4	2	7	16	9	3	1	5
---	---	---	----	---	---	---	---

1 2 3 4 5 6 7 8

--	--	--	--	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

	2	7	16	9	3	1	5
--	---	---	----	---	---	---	---

1 2 3 4 5 6 7 8

4							
---	--	--	--	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

		7	16	9	3	1	5
--	--	---	----	---	---	---	---

1 2 3 4 5 6 7 8

2	4						
---	---	--	--	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

			16	9	3	1	5
--	--	--	----	---	---	---	---

1 2 3 4 5 6 7 8

2	4	7					
---	---	---	--	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

				9	3	1	5
--	--	--	--	---	---	---	---

1 2 3 4 5 6 7 8

2	4	7	16				
---	---	---	----	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

					3	1	5
--	--	--	--	--	---	---	---

1 2 3 4 5 6 7 8

2	4	7	16	9			
---	---	---	----	---	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

						1	5
--	--	--	--	--	--	---	---

1 2 3 4 5 6 7 8

2	4	3	16	9	7		
---	---	---	----	---	---	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

							5
--	--	--	--	--	--	--	---

1 2 3 4 5 6 7 8

1	4	2	16	9	7	3	
---	---	---	----	---	---	---	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **afegir**)

entrada/sortida

--	--	--	--	--	--	--	--

1 2 3 4 5 6 7 8

1	4	2	5	9	7	3	16
---	---	---	---	---	---	---	----

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

--	--	--	--	--	--	--	--

1 2 3 4 5 6 7 8

1	4	2	5	9	7	3	16
---	---	---	---	---	---	---	----

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

1							
---	--	--	--	--	--	--	--

1 2 3 4 5 6 7 8

2	4	3	5	9	7	16	
---	---	---	---	---	---	----	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

1	2						
---	---	--	--	--	--	--	--

1 2 3 4 5 6 7 8

3	4	7	5	9	16		
---	---	---	---	---	----	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

1	2	3					
---	---	---	--	--	--	--	--

1 2 3 4 5 6 7 8

4	5	7	16	9			
---	---	---	----	---	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

1	2	3	4				
---	---	---	---	--	--	--	--

1 2 3 4 5 6 7 8

5	9	7	16				
---	---	---	----	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

1	2	3	4	5			
---	---	---	---	---	--	--	--

1 2 3 4 5 6 7 8

7	9	16					
---	---	----	--	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

1	2	3	4	5	7		
---	---	---	---	---	---	--	--

1 2 3 4 5 6 7 8

9	16						
---	----	--	--	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

1	2	3	4	5	7	9	
---	---	---	---	---	---	---	--

1 2 3 4 5 6 7 8

16							
----	--	--	--	--	--	--	--

heap

Exemple: evolució dels vectors (operació **treure_min**)

entrada/**sortida**

1	2	3	4	5	7	9	16
---	---	---	---	---	---	---	----

1 2 3 4 5 6 7 8

--	--	--	--	--	--	--	--

heap

Implementació sobre vector únic

Idea general

Implementar l'algorisme sobre un únic vector fent una divisió en:

- una part esquerra per mantenir el *heap*
- una part dreta per a l'entrada/sortida

Cada cop que es fa una operació de **treure_min**, s'escriu el mínim com a primer element de la part dreta. Els elements queden ordenats de manera **descendent**.

Si es volen en ordre ascendent, es pot fer servir un **max-heap**.

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

4	2	7	16	9	3	1	5
---	---	---	----	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

4	2	7	16	9	3	1	5
---	---	---	----	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

4	2	7	16	9	3	1	5
---	---	---	----	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

7	2	4	16	9	3	1	5
---	---	---	----	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

16	7	4	2	9	3	1	5
----	---	---	---	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

16	9	4	2	7	3	1	5
----	---	---	---	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

16	9	3	2	7	4	1	5
----	---	---	---	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

16	9	3	2	7	4	1	5
----	---	---	---	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

entrada/heap

16	9	3	5	7	4	1	2
----	---	---	---	---	---	---	---

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

9	7	3	5	2	4	1	16
---	---	---	---	---	---	---	----

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

7	5	3	1	2	4	9	16
---	---	---	---	---	---	---	----

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

5	4	3	1	2	7	9	16
---	---	---	---	---	---	---	----

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

4	2	3	1	5	7	9	16
---	---	---	---	---	---	---	----

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

3	2	1	4	5	7	9	16
---	---	---	---	---	---	---	----

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

2	1	3	4	5	7	9	16
---	---	---	---	---	---	---	----

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

1	2	3	4	5	7	9	16
---	---	---	---	---	---	---	----

Exemple: *heapsort* amb *max-heap* sobre vector únic

heap/sortida

1	2	3	4	5	7	9	16
---	---	---	---	---	---	---	----

Construcció d'un *heap* en temps lineal

De vegades un *heap* es construeix a partir d'una **col·lecció inicial d'ítems**.

- En *heapsort* es fa amb n insercions successives:

```
for (int i = 0; i < n; ++i)
    h.afegir(v[i]);
```

- El cost de cada *afegir* és:
 - $\Theta(1)$ en mitjana
 - $\Theta(\log n)$ en el cas pitjor
- Com que no hi ha altres operacions involucrades, és raonable esperar un cost
 - $\Theta(n)$ en mitjana
 - $\Theta(n \log n)$ en el cas pitjorper a les n insercions

Construcció d'un *heap* en temps lineal

De vegades un *heap* es construeix a partir d'una **col·lecció inicial d'ítems**.

- En *heapsort* es fa amb n insercions successives:

```
for (int i = 0; i < n; ++i)
    h.afegir(v[i]);
```

- El cost de cada *afegir* és:
 - $\Theta(1)$ en mitjana
 - $\Theta(\log n)$ en el cas pitjor
- Com que no hi ha altres operacions involucrades, és raonable esperar un cost
 - $\Theta(n)$ en mitjana
 - $\Theta(n \log n)$ en el cas pitjorper a les n insercions

Construcció d'un *heap* en temps lineal

De vegades un *heap* es construeix a partir d'una **col·lecció inicial d'ítems**.

- En *heapsort* es fa amb n insercions successives:

```
for (int i = 0; i < n; ++i)
    h.afegir(v[i]);
```

- El cost de cada *afegir* és:
 - $\Theta(1)$ en mitjana
 - $\Theta(\log n)$ en el cas pitjor
- Com que no hi ha altres operacions involucrades, és raonable esperar un cost
 - $\Theta(n)$ en mitjana
 - $\Theta(n \log n)$ en el cas pitjorper a les n insercions

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Funció buildHeap

Construir el *heap* en temps $\Theta(n)$ en cas pitjor en lloc de $\Theta(n \log n)$:

- 1 Introduir els elements en el *heap* en qualsevol ordre (i temps lineal)
- 2 Si el *heap* té h nivells, per a $i = h - 1, h - 2, \dots, 1$:
 - **enfonsar** tots els elements del nivell i

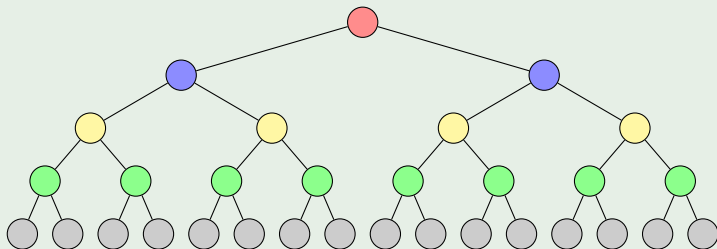
El fet que la majoria de *subheaps* tractats siguin petits fa que el nombre d'intercanvis fets per **enfonsar** sigui lineal.

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple

Per a un *heap* de 31 nodes, hi ha

- 8 *heaps* de mida 3 (arrel en verd)
- 4 *heaps* de mida 7 (arrel en groc)
- 2 *heaps* de mida 15 (arrel en blau)
- 1 *heap* de mida 31 (arrel en vermell)

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Constructor que pren els elements d'un vector com a entrada.

```
explicit PrioQueue (const vector<Elem>& v)
: t(v.size()+1) {
    for (int i = 0; i < v.size(); ++i)
        t[i+1] = v[i];
    buildHeap();
}
```

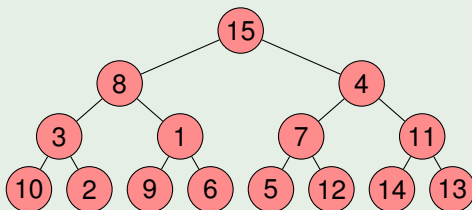
Establir propietat d'ordre del heap a partir d'una ordenació arbitrària d'ítems.

```
void buildHeap () {
    for (int i = size()/2; i > 0; --i)
        enfonsar(i);
}
```

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

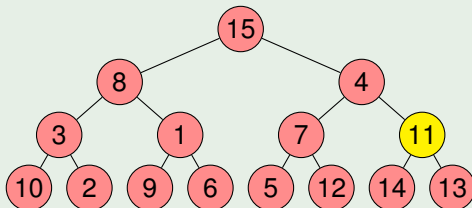
Heap inicial

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

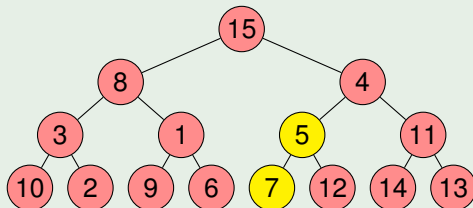
Després de enfonsar (7)

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

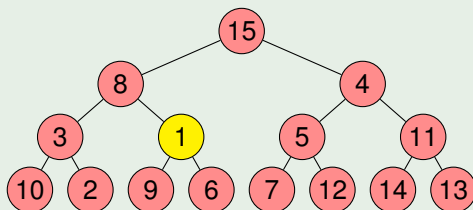
Després de enfonsar (6)

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

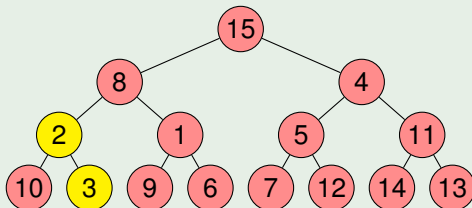
Després de enfonsar (5)

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

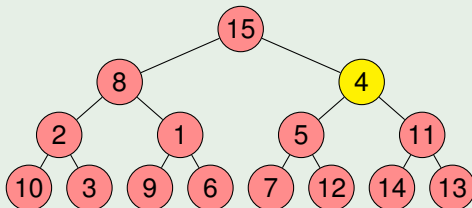
Després de enfonsar (4)

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

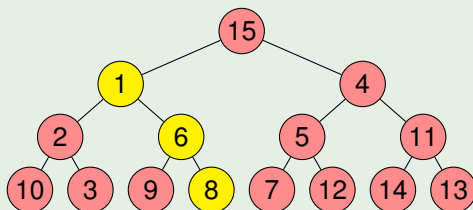
Després de enfonsar (3)

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

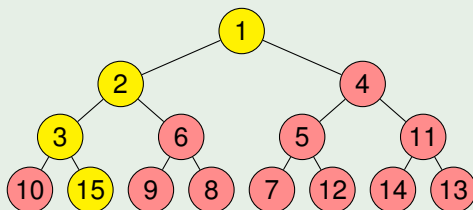
Després de enfonsar (2)

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Exemple de buildHeap

Després de enfonsar (1)

Construcció d'un *heap* en temps lineal

El temps de càlcul de `buildHeap` està fitat per la suma de les alçàries de tots els nodes.

Volem demostrar que aquesta suma és $O(n)$.

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1} - 1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1} - 1 - (h + 1)$.

Demostració

Com que hi ha 2^i nodes d'alçària $h - i$, la suma de totes les alçàries és:

$$\begin{aligned} S &= \sum_{i=0}^h 2^i (h - i) \\ &= h + 2(h - 1) + 4(h - 2) + 8(h - 3) + 16(h - 4) + \dots + 2^{h-1}(1) \end{aligned}$$

Multiplicant per 2, tenim

$$2S = 2h + 4(h - 1) + 8(h - 2) + 16(h - 3) + \dots + 2^h(1)$$

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1} - 1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1} - 1 - (h + 1)$.

Demostració

Ara, a partir de

$$S = h + 2(h - 1) + 4(h - 2) + 8(h - 3) + 16(h - 4) + \dots + 2^{h-1}(1)$$

$$2S = 2h + 4(h - 1) + 8(h - 2) + 16(h - 3) + \dots + 2^h(1)$$

calculem $2S - S$ i obtenim

$$\begin{aligned} S &= -h + 2 + 4 + 8 + \dots + 2^{h-1} + 2^h \\ &= -h + (2^{h+1} - 1) - 1 \\ &= 2^{h+1} - 1 - (h + 1) \end{aligned}$$

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1} - 1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1} - 1 - (h + 1)$.

Donat un arbre binari complet T de n nodes i alçària h , hem vist que $2^h \leq n$. Per tant, $2^{h+1} \leq 2n$.

La suma d'alçàries de T és com a màxim la de l'arbre binari perfecte d'alçària h que, pel teorema, és:

$$\begin{aligned} 2^{h+1} - 1 - (h + 1) &< 2^{h+1} \\ &\leq 2n \in O(n). \end{aligned}$$

Corol·lari

La suma d'alçàries d'un arbre binari complet de n nodes és $O(n)$.

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1} - 1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1} - 1 - (h + 1)$.

Donat un arbre binari complet T de n nodes i alçària h , hem vist que $2^h \leq n$. Per tant, $2^{h+1} \leq 2n$.

La suma d'alçàries de T és com a màxim la de l'arbre binari perfecte d'alçària h que, pel teorema, és:

$$\begin{aligned} 2^{h+1} - 1 - (h + 1) &< 2^{h+1} \\ &\leq 2n \in O(n). \end{aligned}$$

Corol·lari

La suma d'alçàries d'un arbre binari complet de n nodes és $O(n)$.

Construcció d'un *heap* en temps lineal

Teorema

Per a l'arbre binari perfecte d'alçària h i $2^{h+1} - 1$ nodes, la suma de les alçàries dels seus nodes és $2^{h+1} - 1 - (h + 1)$.

Donat un arbre binari complet T de n nodes i alçària h , hem vist que $2^h \leq n$. Per tant, $2^{h+1} \leq 2n$.

La suma d'alçàries de T és com a màxim la de l'arbre binari perfecte d'alçària h que, pel teorema, és:

$$\begin{aligned} 2^{h+1} - 1 - (h + 1) &< 2^{h+1} \\ &\leq 2n \in O(n). \end{aligned}$$

Corol·lari

La suma d'alçàries d'un arbre binari complet de n nodes és $O(n)$.

Tema 4. Cues amb prioritat

1 Preliminars matemàtics

2 Cues amb prioritat

- Introducció
- *Heaps*
- Operacions bàsiques
- Implementació recursiva
- Implementació iterativa

3 *Heapsort*

- Algorisme bàsic
- Implementació sobre vector únic
- Construcció d'un *heap* en temps lineal

4 Altres aplicacions

- El problema de selecció

El problema de selecció

Problema de selecció

Donada una llista S de naturals i un $k \in \mathbb{N}$, determinar el k -èsim element més petit de S .

Fent servir *heaps*, podem trobar un nou algorisme:

- 1 Construir un *min-heap* a partir de $S \rightarrow \Theta(n)$
- 2 Efectuar k operacions **treure_min** del *min-heap* $\rightarrow \Theta(k \log n)$
- 3 Retornar l'últim element extret $\rightarrow \Theta(1)$

Cost total: $\Theta(n + k \log n)$.

La **mediana** correspon a $k = n/2$. Cost: $\Theta(n \log n)$.

En el cas $k = \frac{n}{\log n}$, el cost és $\Theta(n)$.

El problema de selecció

Problema de selecció

Donada una llista S de naturals i un $k \in \mathbb{N}$, determinar el k -èsim element més petit de S .

Fent servir *heaps*, podem trobar un nou algorisme:

- 1 Construir un *min-heap* a partir de $S \rightarrow \Theta(n)$
- 2 Efectuar k operacions **treure_min** del *min-heap* $\rightarrow \Theta(k \log n)$
- 3 Retornar l'últim element extret $\rightarrow \Theta(1)$

Cost total: $\Theta(n + k \log n)$.

La **mediana** correspon a $k = n/2$. Cost: $\Theta(n \log n)$.

En el cas $k = \frac{n}{\log n}$, el cost és $\Theta(n)$.